

Listi so dolgo-peceljnat, okroglo-srčasti, tro-ali petero-krpasti, nejednako in debelo napiljeni, kateri so spodaj kosmati, dokler so mladi. Mali, rumenkasto-zeleni cveti izrastó v gostih kitah, diše prijetno, „resedi“ podobno, in imajo petero-zobčasto čašo in petero venčevih lističev, ki pa imajo to čudno posebnost, da niso pri dnu skup zraščeni, kakor je to pri drugem cvetji, ampak pri vrhu. Venec čepi tedaj na vseh peterih prašnikih in na pestiči, kakor okrogla strešica. Plod (jagoda) je dvojno- do četvero-semensk (pečkast), verlosočnat, vrezno-sladek in navadno podolgovat. Po barvi je grozdje ali rumenkasto, svetlo-zeleno, rudečkasto ali pa modro.

Vinika ali divja vinska trta je posebno pripravna za vrtno izbice in za zakrivanje golih sten. Njeno listje postane rudeče na jesen.

Prvotni dom obče-priljubljene vinske trte je Azija. Že Noe jo je vzrejal in ž njenega ploda pijačo pripravljaj. V južnem Kavkazu nahajajo se še dandanešnji najlepše in največe trte (tudi podivjane), na katerih zrastejo grozdi po 5 do 7 kg. težki.

Podnebje jej tam posebno ugaja, ker jo orjaško pogorje pred mrzlimi, zlasti severnimi vetrovi varuje, okoli ležeča morja pa vročino po leti zmanjšujejo, kajti ta plemenita rastlina pozebe v trdej zimi (koliko trsov, zlasti starih in starikavih, je 1880 l. po naših vinogradih popokalo!) in vsahne v prehudaj vročini; tedaj ljubi najbolj zmerno podnebje; vroči in mrzli pas pa sta ji pogubna.

Iz sv. Pisma bi se dalo dokazati, da so Egipčani in Izraelci davno pred Kristusom grozdje in vino poznali. V Evropo so prinesli Feničani vinsko trto iz Azije in sicer na južno Francosko vže 600 let pr. Kr., na Gerško pa okoli 180 l. pr. Kr., od koder se je po Italiji raznesla. Rimski cesar Domicijan je bil sicer prepovedal trto, a dobri cesar Prob (267 l. po Kr.) ki je sam rad vino pil, je celó zapovedal jo nasaditi za Renom in po Panoniji. Takrat so jo zasajali po Slovenskem, Hrvaškem, Ogerskem in Srbskem.

Apno za ribnike.

Jeseni, ko se je ribnik poribil, se po ribnikovih jarkih, po katerih se voda pretaka, apnovega mleka t. j. v vodi raztopljenega apna nalije. V tem apnovem mleku vzamejo vsi ribam škodljivi mrčesi konec, posebno ribjim ikram škodljiva riba „zet“ in „kozak“ črni hrošč, ki se največ od mladih ribic živi in jih neštivilno veliko polovi. Ko se potem ribnik zopet začne natekati, je apnovo mleko ugonobljivo svojo moč že večidel izgubilo in koristnim ribam nič več ne škoduje, in se tako očis-

cen ribnik zopet lahko z mladim ribjim zaro-dom nasadi.

Tako se je na primer nekemu gospodarju v ribniku $\frac{3}{16}$ hektare velikem, kterege so studenci napajali in kterege je več let zaporedoma rabil v to, da je postervine zalege v njem čez leto redil, veliko veliko škodljivih rib „zeti“ imenovanih zaredilo, ki so mu več let zaporedoma med postervino zalego veliko kvara napravile. Jeseni leta 1879 je toraj po vodnih jarkih, ki so mu ribnik napajali, potem ko je bil vodo iz ribnika izpustil, toliko apnovega mleka dal politi, da so vse ribe zeti konec vzele. Nasledki so bili prav iznenadni. Spomladi leta 1880 je dal 1500 rib kalifornijskega lososa v ribnik nasaditi in ko je posneje dal ribiti, navolvi so 1782 črstvih lososov.

Kdor si hoče živinske krme prihraniti.

1. Naj gleda na to, da živini take krme ne zmanjka, v kateri je dosti beljakovine. Toraj naj razne krme pametno med seboj pomešava.
2. Naj gleda da si dobi najbolj dober kup krepke krme.
3. Naj skrbi tudi za toplo krmo in za topli hlev po zimi, kateremu pa ne pomanjkuje o pravem času čistega zraka.

Svinjske gnjati hranjevati in krače muh, črvadine in druge gnjusobe varujejo, za to jih je treba v nalašč za to napravljene žaklje iz gostega za žaklje narejenega platna potekniti. Žaklji se potem trdno zavežejo in na suhem če mogoče proti severni strani obrnjenem prostoru pod streho obesti.

Tikvino seme se da prav lahko lušiti, če se pred lušenjem s kropom popari. Na primer: 3 pinte semena se dene v globoko skledo, se polije s pol maselcem vrele vode, se premeša in hitro trdno pokrije, ter kakih 8—10 ur pokrito pusti. Potem so mehanice vlažne mehke, da se lahko lušijo.

G. Vrbanova.

Vabilo k seji kmetijske podružnice Celjske, ki bode zborovala dne 3. febr. t. l. ob 3 uri popoldne v gostilni gosp. Kožerja v Celji po sledečem sporedu: 1. Poročilo o delovanji kmetijske podružnice v pret. letu. 2. Govor o hmeljarstvu — po nemški gosp. Dr. Wilhelm iz Gradca, po slovenski gosp. Hausenbichl iz Žavca. 3. Predlogi podružničnega odbora. 4. Volitve: a) podružničnega predsednika, b) dveh poslancev k glavnemu zboru v Gradec. 5. Posamezni nasveti. — Dovoljen je vstop tudi neudom.

Dopisi.

Iz Maribora. (Čitalnica.) Ker čujemo, da se o gibanji naše čitalnice napačne misli širijo, posebno kar se tiče zadne volitve v od-

bor, hočemo o tej zadevi v kratkem poročati. Na starega leta dan je imela občni zbor, h kateremu se je bilo sešlo lepo število društvenikov. G. predsednik in g. tajnikov namestnik sta poročala v delovanji čitalnice v pretečenem letu, g. blagajnik o stanju čitalničnega premoženja. Temu je sledila volitev novega odbora. Ker so gg. Dr. Glančnik, dr. Grogorec in P. Simon odločno izrekli, da ne morejo več prevzeti zaradi mnogih drugih narodnih poslov (n. pr. pri posojilnici, pol. društvu i. t. d.) volitve v čitalnični odbor, izvolili so se: g. L. Lavtar, c. kr. profesor, v predsednika, g. J. Koprivnik, c. kr. vadniški učitelj, v tajnika, g. J. Škoflek, hranilnični uradnik, za blagajnika; za odbornike pa gospodje: dr. Dominkuš, dr. Serneč, dr. Vovšek, c. kr. sod. pristav, dr. Mlaker, profesor, J. Jenko, železn. uradnik in M. Berdajs, trgovec. Odbor je izvolil v svoji prvi seji, dne 7. t. m. g. J. Jenkota za podpredsednika. V isti seji so se tudi določili dnevi za prihodnje veselice. in sicer: 14. jan. „jour fix“, 21. jan. in 6. febr. ples, 25. febr. in 18. marca beseda in tombola. Jour fix 14. januarja je bil dobro obiskovan. Govoril je g. J. Koprivnik „O čmerljih“. Zbrana gospoda je g. predavatelja jako pazljivo poslušala in njegovo zanimivo predavanje, ktero je osvetljeval z zbirko čmerljev in jihovih gnezd iz okolice Mariborske živahno odobravalo. Zleteti bi bilo, da bi se to predavanje priobčilo v kakem beletrističnem, slovenskem listu. — K prvi plesni veselici v nedeljo 21. p. m. bilo je prišlo veliko število odlične gospode. Večer je bil jako zabaven, vse je bilo židane volje. Še le okoli 3. ure zjutraj so se razšli plesalci in plesalke. Veselo je bilo videti, da se je razen navadnih plesov plesal ta večer tudi lepi slovenski ples „kolo“, v katerem se plesalci vadijo vsak četrtek vže več časa. Sploh moramo omeniti, da gibanje naše čitalnice postaja zmerom živahneje in sicer tako, da celo poštene Nemce privabuje.

Od sv. Jurija na Šavnici. (Nemškutarjem roge potrli. — Kaj pa Kreft?) V Gornjeradgorskem okraji začeli so zmagovati Slovenci narodnjaki in poštenjaki. Ziveli! K temu je gotovo nekaj v svojem času pripomoglo bivše kat. pol. društvo pri nas, kakor tudi v velikem številu razširjeni občeprijubljeni „Gospodar“. Že smo šteli v Gospodarji, kako so se Kreft in njegovi pajdaši v Radgoni prekopicnoli, ter si roge potrli; za to ne čudi se, da še so več enakega vničenja in zapostavljanja doživeli in celo doma. Slavno so namreč zmagali Jurjevčani pri občinski volitvi, ter si zjedinjili za predstojnika izvolili občespoštovanega poštnarja gosp. Fr. Kocmuta; zjedinjeno in častno so tako volili, da še Kreft in pajdaši odborniki niso kamo li, da bi zvonec nosili. Brž jim je odzvonilo, ali kaj se je zgodilo. Neka druga

občina se je potegnola za Krefta, ali bolje Kreft za občino. Ta je Okoslavška srenja, ktera je Kreftu čast skazovala, ktere mu Jurjevčani niso več privoščili, ker so se ga navolili, kakor tudi v okrajnem zastopu. Zakaj se je ta občina usmilila ali na pomoč v odbor pozvala? Že ve zakaj. Občina ima globokoblatne ceste, po kterih je le sedaj mogoče voziti v Dragotinski in Rožički vrh, in da bi vendar enkrat prišlo do popraviljanja cest, volili so za to Krefta — on bode na to v odboru delal ter ceste popravljaj, s tem pa občini zlo koristen in veliki dobrotnik postal.

Iz Solčavskih planin. (Kmet. prijatelj.) Komur je znano, kako težavno se v Solčavo pride, lahko verjame, kako ljubeznivo okr. zastop Gornjegradski za nas v zadevi ceste skrbi. V tem obziru zavidamo Bosnjake. O naših stezah bo vedel tudi „Kmetijski prijatelj“ ktero povedati, ker je k nam polukal. „Prijatelj!“ prepozno si prišel! „Slov. Gospodar“, koji k nam v toljkih natisih prihaja, kakor primeroma le malo kam, te je že toljkokrat in tako lepo priporočal, da za te pri nas nij vernika. Niti sira bi ne zavili v tvoj plajš, češ spridil bi se. Lehko sam uganeš, kako častno mesto ti je bilo odkazano. Kot poštenjaki slovenski ti pa dober svet damo: Ostani doma! Naj te preberajo tvoji botrovi in porodni pomočniki, kojim so malovredni časniki že od nek-daj dušna hrana. Slovenski poštenjaki za tebe ne maramo, ako bi jim tudi zastonj v hišo hodil, ker si lažnjivi prerok sicer v ovčji obleki, pa kaj, ker je še celo ta malovredna.

Iz Šaléške doline. Zarad nepretrganega deževanja bilo je 1882 leto eno slabejših. Ničesa se ni pridelalo v obilni meri, pa še to kar se je, ne da se prodati, vina se lahko kupi po 20 fl. polovnjak, dasiravno ni bila izvrstna vinska letina. Kje naj dobi toraj kmet denarja da plača dače, ki od dne do dne naraščajo, ako še ovih borih pridelkov, koje odtrga od svojih ust, prodati ne mora? Sliši se, kako lahko se hmelj proda, in to je toliko vznemirilo kmete, da si sedaj že skoraj brez izjeme vsaki pripravlja in prekopava njivo za hmelj; Dajljubi Bog, da bi skoz ta novi kmetijski pridelek prisijale nam ubogim zadolženim kmetom enkrat milejša zora boljše bodočnosti! Kaj pa, ko bi mi kmetje se bolj poprijeli „Kmečkega prijatla“ morebiti bi nam ta vedel svetovati, kako bi se dalo našo težko breme saj nekoliko zljajšati, kajti prijatelj bo vendar pomagal prijatlu v vsakej sili! Počakajmo nekoliko, ako postane kdo skoz „Kmečkega prijatla“ srečen, tak bo Št. Iljski učitelj g. T. Kunstič v kratkem „millionar“. Le poslušaj ga enkrat, kedar se bo ravno nasrebal modrosti iz tega lista, kako ga bo hvalil in priporočeval vsakemu prijatlu, ja po zanesljivih virih sem izvedel, in se še celo

sam prepričal, da še v cerkvi pri orglah, med pridigo čita ta, in druge temu enake liberalne liste. Kaj pa velečastiti gospod župnik k temu rečejo? Ali jim mar ni znano to, kar vejo že tri župnije? Hej vrli Št. Iljčani! s kora z liberalcem, naj doma v svojej celici bere sv. katoliškej cerkvi in milemu slovenskemu narodu nasprotne liste, kder ga ne bodo č. g. župnik s pridigo motili, k orglam postavite pa če se ne poboljša enega domačih fantov, ki si morajo po tujih župnijah kot organisti svoj bori kruh služiti „Klerikalec“.

Od Svetinj. (Posnemajte!) V nedeljo t. j. 14. januarja imel je naš krajni šolski svet sejo pod predsedništvom vrlega narodnjaka g. Josipa Simoniča, veleposestnika v Ivanjkovcih. Najpred obravnavalo se je zidanje novega šolskega poslopja, in pri tem videlo se je, da so Svetinjanje resen jako vneti možje za šolo in njeni napredek. K sklepu seje stavil pa je izvrstni narodnjak gosp. Franjo Vraz, kmet v Cerovcih, ta-le predlog: Krajni šolski svet Svetinjski naj od danes v slovenskem jeziku uraduje. — Ta predlog se je z veseljem enoglasno sprejel. To je res velik korak. Nedvomno je, da se narodna zavest bolj in bolj razširja. Sedaj ko je volitev predstojnikov, najlepša prilika je, da zahtevate slovensko uradovanje tudi pri občinah. Predstojniki Svetinjski, tudi vi pokažite, da ljubite res mili slovenski jezik. Pokažite, da ste značajni možje ter ne poslušajte nesramnih Judežev, ki zatajujejo jezik svoje ljube matere, ki jih je rodila. Tedaj pogumno, neustrašno naprej!

Narodnjak.

Sv. Urban pri Ptuj. (Mlad šnopsar.) V 2. št. „Gospodarja“ je bil od tod dopis o požaru, kateri je na starega leta den vpepelil dvojno pohištvo blizu cerkve, eno pa močno poškodoval. Tukajšnjim žandarjem se je posrečilo dobiti v pest požigalec. Doma je na Strazah pri sv. Roprtu v Slov. goricah. Imé mu je Jožef Rojko. Star je 16 do 17 let. Obstal je da je uže na četrilih krajih užgal. Vprašan zakaj je to storil, je odgovoril, da se je „šnopsa“ napil in žveplenkami užgal potem, „ker se mu je dopadlo, da takó lepo gori.“ — Fant res kaže na obrazu, da „šnops“ ljubi. Bled, upadlega lica, zanemarjene obleke, slabo izrejen, je ta mlada pošast podučljiv izgled, kam pelje pijača žganja. Škoda, ki jo je samo pri sv. Urbanu napravil, se ceni nad 1200 goldinarjev. — Nesrečnežem so dobri farani radi pomagali. Tudi naš svitli cesar so na prošnjo, kot blagi oča vseh, lepo pomoč poslali. Bog jih naj ohrani! Bog njim naj poplati! —

Iz Konjic. (Slovenski župani, ne pljuvajte v lastno skledo.) Nemškutarji očitajo mnogim županom, da so prošnje do državnega zbora zaradi jednakopravnosti Sloven-

cev z drugimi avstrijskimi narodi samovoljno podpisali, pa niso bili sklicali občinske odbore. V tem oziru se našim županom krivica stori. Le tisti župani, ki so Miheličevo prošnjo podpisali in prosili, da bi se šole in sodnije čisto ponemčevale, da bi kmeti Slovenci le nemške odloke in razsodbe prejemali, le tisti niso se upali, pred občinske zборе stopiti, ter Miheličevo, Slovincem škodljivo prošnjo predlagati in jasiti. Jeden teh vbogih in zapeljanih županov je znani Matijec iz Skomra pri Vitanji. Vlekel je zmirom z nemškutarji, za poštene Slovence, ki so mu svetovali, zapustiti nevarno in nenaravno pot judeštva, ni maral. Obljubil je nekokrat da se bo spokoril, ali zapleten je bil vže preveč v mreže nemčurske. Uzroki in nasledki so zdaj vsakemu očitvidni in jasni. Z zloglasnim Braunseis-om, pisarjem Vitanjskim, je odril vboge rezerviste, ter jih goljufal za krvavo zasluženi denar, več ko za 200 goldinarjev. Oba sta zategadelj zatožena zavoljo goljufije in se bode skoraj vršila obravnava pred okrožno sodnijo v Celji. Okrajno glavarstvo celjsko je tudi Matijec-a vže kot župana odstavilo, kar se tem bolje odobruje, ker nima pri srenji nobenega zaupanja več. Obžalujemo Matijec-a, ker vemo, da je bil zapeljan, ali naj bode on pravi kažipot vsem nemčurkim županom, ki so pljuvali v lastno skledo. Mi se še vendar nadajamo, da bodo tudi tisti župani skoraj razvideli, da so le sredstvo zagrizenim nemčurjem Vitanjskim, Konjiškim in Loškim, razvideli bodo, da jih zlorabijo. Naj se ti zapeljani Slovenci zdramijo, naj kažejo sovražniku hrbet in naj se podajo zopet v blago krilo blage svoje matere slovenske. Žalostna osoda in velika nesreča Matijec-eva naj jih v tem spodbuja; to želi vsak pošten rodoljub.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ruski minister plem. Giers mudil se je tri dni na Dunaji, bil od cesarja sijajno sprejet, k mizi povabljen in sploh mnogo spoštonan. Pravijo, da je to dobro znamenje miru. Bog daj! — Gosposka zbornica obravnava sedaj šolsko in obrtnijsko postavo. Obedve ste silno potrebni; šolska postava pa za Dalmacijo in Gališko ne bode veljala. Za reguliranje Mure dovoli letos državni zbor 53000 fl. in Savinje 8000 fl. Česki poslanec Matuš je nasvetoval, naj se dosedanje kupčijske zbornice razdelijo na dvoje, namreč v kupčijske in obrtnijske zbornice, kajti do sedaj so tam trgovci prvo besedo imeli in se za potrebe in koristi obrtnikov malo brigali. — Koroški deželni šolski svet je baje od ministra Konrada vprašan, kaj misli storiti, da Slovenci dobijo slovenščine zmožnih učiteljev? Na južnem Tirolskem zopet Italijani močno rogovilijo in vla-